

Přehled dějin hudby I, II (AHV 110 008, AHV 110 009)

Dvousemestrální přednáška a cvičení se snaží zprostředkovat ucelený pohled na hlavní etapy dějin evropské hudby z hlediska vývoje hudebního myšlení a hudebních stylů, kompozičních technik a hudebních druhů a forem. Výuka je realizována v prvním roce studia. První semestr je věnován střídavě evropské hudbě do roku 1600 a hudbě 19. století, letní semestr hudbě období baroka a klasicismu (1600–1800) a hudbě 20. století.

Požadavky k atestaci

Každá zkouška obsahuje část písemnou a část ústní. Písemný test je dále rozdělen na dvě části – poslechovou (25 otázek) a vědomostní (50 otázek). Podmínkou postupu k ústní části je získání minimálně 70 bodů ze 100. V současné době jsou přesný rozsah testu a strukturace zkoušky odlišné s ohledem na ročník, resp. studijní programy a konkrétní fázi splnění dosavadních atestací (viz níže).

Poslechová část testů je zaměřena na znalost typických rysů tvorby anebo charakteristických děl daného období, vědomostní část na základní faktografii (hlavní představitelé, díla, druhy, formy).

Ústní část zkoušky bude zaměřena na charakterizaci tvorby daného období a její začlenění do širšího kontextu. Volba otázek se bude odvíjet od výsledků testu.

K ústní zkoušce předloží uchazeči a uchazečky soupis prostudované odborné literatury a soupis proslouchané hudby. Soupis literatury by měl zahrnovat kromě doporučených souborných pojednání v češtině (či slovenštině) minimálně jednu přehledovou práci cizojazyčnou a dále minimálně jednu monografickou práci ke každému z níže uvedených čtyř hudebně historických okruhů podle vlastního výběru, případně kapitoly z obsáhlejších vícesvazkových cizojazyčných titulů a edičních řad. Soupis proslouchané hudby by měl obsahovat nejméně padesát položek (titulů), zahrnujících evropskou hudbu od středověku do konce 20. století, přičemž pro období do roku 1600 a také pro instrumentální hudbu 17.–18. století se pod pojmem „položka“ resp. „titul“ míní repertoár, resp. soubor skladeb nahraný na jednom CD.

I. ročník

Povinné dvě zkoušky (1. hudba do 1800, 2. hudba po 1800) ve výše uvedeném rozsahu.

Vyšší ročníky

Studenti vyšších ročníků, kteří dosud nesplnili pro ně povinný zápočtový test, skládají testy ke každé zkoušce v plném rozsahu (viz výše). Ti, kteří zápočtový test splnili, píšou pouze vědomostní část testů. V případě úspěšného absolvování testů i ústních částí zkoušek budou výsledky porovnány a „zprůměrovány“ na jednu výslednou známku. (Technicky se jedná o rozdělení dosavadní zkoušky na dvě části.)

Okruhy otázek ke zkoušce

Součástí otázek jednotlivých okruhů tvoří i základní přehled o periodizaci daného období, dobové filosofické či estetické reflexi hudby a celkových kulturně historických a sociálních souvislostech.

Přehled dějin hudby I (Hudba do 1800)

- 1) Vznik gregoriánského chorálu – „římsko-franská syntéza“
- 2) Struktura mše, základní struktura officia, formy gregoriánského chorálu
- 3) Světská lyrika – trubadúři, truvéři, minnesang
- 4) Organální víceletí; Notre-Dame a polyfonie 13. století
- 5) Ars nova, trecento, skladatelské osobnosti 14. století (Vitry, Machaut, Landini)

- 6) Geneze moteta od počátků do konce 16. století
- 7) Duchovní hudba 15. století a skladatelské osobnosti
- 8) Duchovní hudba 16. století a skladatelské osobnosti
- 9) Světská hudba 15. století a skladatelské osobnosti
- 10) Světská hudba 16. století a skladatelské osobnosti
- 11) Instrumentální hudba renesance
- 12) Specifika hudební kultury v českých zemích před rokem 1620
- 13) Stile recitativo, italská opera a kantáta období baroka
- 14) Francouzská, anglická a španělská opera a kantáta baroka
- 15) Italská chrámová hudba baroka.
- 16) Italská instrumentální hudba baroka
- 17) Francouzská a anglická instrumentální hudba baroka
- 18) Německá a česká instrumentální hudba baroka
- 19) Německá a česká chrámová hudba baroka
- 20) Francouzská, anglická a španělská chrámová hudba baroka
- 21) Italská opera klasicismu
- 22) Francouzská a německá opera (singspiel) klasicismu
- 23) Instrumentální hudba klasicismu (bez tzv. vídeňské školy)
- 24) Chrámová hudba, oratorium a píseň klasicismu
- 25) Hudba vídeňských klasiků

Přehled dějin hudby II (19. a 20. století)

- 1) Italská opera buffa. Francouzská opéra comique. Německá romantická opera a Singspiel.
- 2) Italská opera seria, bel canto. Francouzská grand opéra.
- 3) Symfonie v 1. pol. 19. století.
- 4) Píseň v 19. století.
- 5) Klavírní hudba v 19. století.
- 6) Komorní hudba v 19. století.
- 7) Chrámová hudba, kantáta a oratorium v 19. století.
- 8) Symfonie ve 2. pol. 19. století.
- 9) Symfonická báseň a programní hudba v 19. století.
- 10) Opera a hudební drama ve 2. polovině 19. století.
- 11) Francouzská a ruská opera (a opereta) ve 2. pol. 19. století.
- 12) Exotismus; idea národní hudby
- 13) Verismus, moderna, impresionismus (Puccini, Strauss, Debussy etc.)
- 14) Vizionáři hudby 20. století (Skrjabin, Busoni, Varèse, Ives)
- 15) Druhá vídeňská škola (Schönberg, Berg, Webern)
- 16) „neoklasicismus“, „neofolklorismus“ (I. Stravinskij, B. Bartók)
- 17) Paříž mezi dvěma světovými válkami (E. Satie, Pařížská šestka)
- 18) Hudba a politika (Hindemith, Weil, Šostakovič, Prokofjev)
- 19) Serialismus (Messiaen, Boulez, Stockhausen, Nono)
- 20) Chance, aleatorika, timbrová hudba (Cage, Ligeti, Lutoslawski, Penderecki)
- 21) Elektronická hudba (Varèse, Schaeffer, Henry, Stockhausen etc.)
- 22) Vokální hudba a hudební divadlo ve 2. pol. 20. století (Britten, Henze, Zimmermann, Ligeti, Berio, Nono, Kagel, Goebbels etc.)
- 23) Minimalismus (Young, Riley, Reich, Glass etc.)
- 24) Česká hudba 2. poloviny 20. století (Kabeláč, Klusák, Kopelent, Fišer, Agon etc.)
- 25) Neoromantismus, polystylovost, spektrální hudba (Górecki, Schnittke, Gubajdulina, Grisey, Saariaho etc.)

Literatura

Přehledové práce pro více období

- Siegfried Mauser (ed.): *Handbuch der musikalischen Gattungen*, Laaber 1997–2006
Ulrich Michels: *Atlas dějin hudby*, Praha 2000
Donald J. Grout & Claude V. Palisca: *A History of Western Music*, New York & London⁵1996
Karl-Heinrich Wörner: *Geschichte der Musik*, Göttingen⁸1993
Hans Heinrich Eggebrecht: *Musik im Abendland. Prozesse und Stationen vom Mittelalter bis zur Gegenwart*, München-Zürich 1991
Vladimír Lébl & spol.: *Hudba v českých dějinách*, Praha²1989
Jan Kouba: *ABC hudebních slohů. Od raného středověku k W. A. Mozartovi*, Praha²1988
Richard L. Crocker: *A History of Musical Style*, New York 1986
Carl Dahlhaus (ed.): *Neues Handbuch der Musikwissenschaft*, Wiesbaden – Laaber 1980ff.
The New Oxford History of Music, Oxford 1954ff.

Středověk a renesance

- Willy Apel: *Die Notation der polyphonen Musik*, Leipzig 1962
Richard H. Hoppin: *Medieval Music*, New York 1978
Heinrich Bessler: *Bourdon und Fauxbourdon*, Leipzig 1950, 1974
Allan W. Atlas: *Renaissance Music*, New York 1998
Leeman L. Perkins.: *Music in the Age of the Renaissance*, New York 1998

Max Schneider: *Musikgeschichte in Bildern*, Leipzig 1965ff.
Ignace Bossuyt: *Die Kunst der Polyphonie*, Zürich, Mainz 1997

Baroko a klasicismus

- John W. Hill: *Baroque Music*, New York 2005
Tim Carter & John Butt (ed.): *The Cambridge History of Seventeenth-century Music*, Cambridge 2005
Ladislav Kačic: *Dějiny hudby III. Baroko*, Praha 2009
Manfred Bukofzer: *Hudba období baroku*, Bratislava 1986

Simon P. Keefe (ed.): *The Cambridge History of Eighteenth-century Music*, Cambridge 2009
Philipp G. Downs: *Classical Music, The era of Haydn, Mozart and Beethoven*, New York & London 1992
Daniel Hertz: *Music in European Capitals, The Galant Style 1720-1780*, New York 2005
Daniel Hertz: *Haydn, Mozart and the Viennese school, 1740-1780*, New York 1995
Charles Rosen: *The Classical Style: Haydn, Mozart, Beethoven*, New York 1972, ²1998
Leonard G. Ratner: *Classical Style*, New York & London 1980

19. století

- Carl Dahlhaus: *Nineteenth-Century Music*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press 1989 (překlad *Musik des 19. Jahrhunderts*, viz Neues Handbuch der Musikwissenschaft, Band 6)
Alfred Einstein: *Hudba období romantizmu*, Bratislava 1989
Kolektiv autorů: *Dějiny české hudební kultury I. (1890-1918)*, Praha 1972

20. století

- Paul Griffiths: *Modern Music: A Concise History*. London: Thames and Hudson 1994.

Paul Griffiths: *Modern Music and After: Directions since 1945*. Oxford: Oxford University Press 1995.

Glenn Watkins: *Soundings: Music in the Twentieth Century*. New York: Schirmer 1988.

Bryan R. Simms: *Music of the Twentieth Century: Style and Structure*. New York: Schirmer Books; London: Collier Macmillan 1986.

Herrmann Danuser: *Die Musik des 20. Jahrhunderts* (viz Neues Handbuch der Musikwissenschaft, Band 7)

Ulrich Dibelius: *Moderne Musik nach 1945*. München – Zürich: Piper 1998.

Ton de Leeuw: *Die Sprache der Musik in 20. Jahrhundert: Entwicklung, Strukturen, Tendenzen*. Stuttgart: Verlag Freies Geistesleben 1995.

(Kolektiv autorů:) *Dějiny české hudební kultury II. (1918-1945)*, Praha 1981